

Begrotingswijziging 38/18

Voorgestelde behandeling

Procedurevergadering :

PS-vergadering :

Onderwerp

Uitvoeringsprogramma innovatie life sciences & health 2018-2022

Datum

11 juni 2018

Documentnummer

GS: 4363691

PS: 4373349

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

Gedeputeerde Staten stellen aan u voor om een begrotingswijziging vast te stellen ten behoeve van het [Uitvoeringsprogramma innovatie life sciences & health 2018-2022](#), waarover u via de [statenmededeling](#) bent geïnformeerd. Met dit uitvoeringsprogramma geeft de provincie uitvoering aan de economische ambities in Brabant. Dit leidt tot een verdere ontwikkeling en duurzame versterking van Brabant als leidende Europese kennis- en innovatieregio op een aantal kansrijke life sciences & health gebieden, snellere valorisatie van deze kennis en het aantrekken en ontstaan van nieuwe bedrijvigheid. Bovendien draagt dit bij aan de maatschappelijke opgave 'gezond ouder worden'. In het programma en deze begrotingswijziging houdt de provincie rekening met de dynamische ontwikkelingen in de sector en onzekerheden na 2019. Daarom kunnen GS en PS in 2020 beslissen over het vervolg van dit uitvoeringsprogramma op basis van onder andere de eindevaluatie in 2020 van het Economisch Programma Brabant 2020, de uitkomsten van onderzoeken in het kader van het uitvoeringsprogramma innovatie life sciences & health en het nieuwe bestuursakkoord.

Het voorstel

1. De begrotingswijziging ad € 0,25 mln. vast te stellen voor de lopende begroting 2018, te dekken uit de Reserve Investeringsagenda Economische Structuurversterking 3^e tranche, voor de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma innovatie life sciences & health 2018-2022.
2. In te stemmen met de verwerking van de meerjarige effecten ad € 4,75 mln. voor 2019, bij de volgende begroting te dekken uit de Reserve Investeringsagenda Economische Structuurversterking 3^e tranche.

Aanleiding

Gedeputeerde Staten hebben het Uitvoeringsprogramma innovatie life sciences & health 2018-2022 vastgesteld. Met dit programma ziet het college kansen om de economie gericht te stimuleren en meer werkgelegenheid te creëren in deze specifieke sector. Door in te zetten op technologische innovaties kunnen kansen gepakt worden om zo de voorsprong verder uit te bouwen.

Voor meer informatie over het uitvoeringsprogramma wordt verwezen naar de Statenmededeling "Uitvoeringsprogramma innovatie life sciences & health 2018-2022"

Datum

11 juni 2018

Documentnummer

GS: 4363691

PS: 4373349

Bevoegdheid

Provinciale Staten hebben het budgetrecht. Zij zijn bevoegd tot een wijziging van de provinciale begroting.

Doel

De provincie verder te ontwikkelen tot een leidende life sciences & health-regio door financiële middelen beschikbaar stellen voor het Uitvoeringsprogramma innovatie life sciences & health 2018-2022.

Argumenten

1. De begrotingswijziging ad € 0,25 mln. vast te stellen voor de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma innovatie life sciences & health 2018-2022 voor de begroting 2018 te dekken uit de Reserve Investeringsagenda Economische Structuurversterking 3e tranche.

1.1. Met het uitvoeringsprogramma werken we samen met onder andere de BOM aan de maatschappelijke opgave "gezond ouder worden".

1.2. De middelen uit de derde tranche investeringsagenda voor de economische structuurversterking te halen.

Om deze middelen ook daadwerkelijk beschikbaar te hebben voor de uitvoering van het beleid is deze begrotingswijziging nodig.

1.3. De middelen die als investering gelden voldoen aan de gevraagde ijkpunten van de investeringsagenda en de financiële ladder uit de Statenmededeling 'Brabant Vernieuwt'.

Voor een toelichting, zie bijlage 1.

1.4. De investeringen zorgen voor een multiplier, waarbij wordt uitgegaan dat provinciale middelen in de periode 2018-2022 minimaal worden verdrievoudigd qua investeringen in Brabant.

De provincie hanteert als ijkpunt dat tegenover publieke investeringen een private bijdrage moet staan. Naast de provincie dragen ook andere partijen bij aan de ontwikkeling van de life sciences & health keten: bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen, zorginstellingen, ontwikkelmaatschappijen en andere overheden.

1.5. Met het Uitvoeringsprogramma dragen we bij aan werkgelegenheid en vergroten innovatievermogen van het Brabantse mkb.

2. In te stemmen met de verwerking van de meerjarige effecten ad € 4,75 mln. voor 2019, bij de volgende begroting te dekken uit de Reserve Investeringsagenda Economische Structuurversterking 3e tranche.

2.1. We voorzien toekomstige financieringsvragen vanuit de twee programmaliijnen ("Motor van zorginnovaties" en "Zorginnovatie sneller naar de markt en de patiënt") met hieronder actielijnen en hieraan gekoppeld een meerjarenraming 2018-2019 en bijbehorende KPI's (zie tabel pagina 5).

Uit gespreken met experts en initiatiefnemers blijkt dat er vooral behoefte is aan een eenmalige investering van uit de provincie ter versterking van het ecosysteem zoals het opbouwen van een mkb-netwerk, een haalbaarheidsonderzoek (procesgelden) en leningen voor shared facilities. De verwachting is dat de markt over periode 2018-2022 minimaal € 150 miljoen investeert in de bovenstaande programmaliijnen¹. De investeringen vanuit het uitvoeringsprogramma dragen er aan bij dat het mkb meer kan profiteren van deze investeringen.

Het is echter nu niet mogelijk om de actielijnen gelijktijdig van formele financieringsvoorstellen te voorzien, doordat de initiatieven zich in hun eigen tempo ontwikkelen. Bovendien zullen ook de komende paar jaar zaken op ons afkomen die we nu nog niet weten. Zo kunnen we recht doen aan de snelheid van ontwikkelingen en acteren als een consistente overheid. De opgenomen KPI's zijn gebaseerd op programma KPI's, per businesscase worden hier project KPI's aangekoppeld. Hierover wordt u via de regulier P&C cyclus geïnformeerd.

2.2. Met dit voorstel stellen Provinciale Staten de kaders vast, waarbinnen Gedeputeerde Staten nieuwe concrete investeringsvoorstellen beoordelen. Provinciale Staten worden volgens de reguliere, jaarlijkse verantwoording van de prestatie indicatoren via de P&C cyclus geïnformeerd over de voortgang.

Concrete investeringsvoorstellen voldoen aan de gevraagde ijkpunten van de investeringsagenda en de financiële ladder uit de Statenmededeling 'Brabant Vernieuwt' met eisen over revolverendheid en/of duidelijke multiplier op de gevraagde investering en passen onder meerdere staatssteunvrijstellingen. Daarnaast moet het leiden tot een innovatief cluster van bedrijvigheid voor de ontwikkeling en implementatie van nieuwe oplossingen voor de gezondheidszorg en/ of een grootschalige proeftuin creëren met zorgaanbieders waar mkb-bedrijven innovaties kunnen testen, verbeteren en implementeren, en daarmee versneld bedrijvigheid en oplossingen voor de gezondheidszorg creëren, onder andere in Brabant.

Datum

11 juni 2018

Documentnummer

GS: 4363691

PS: 4373349

---

¹ Dit heeft betrekking op investeringen door triple helix organisaties in Brabant. Enkele concrete voorbeelden zijn: investeringen in biomedische materialen door TU/e met Xeltis, in robotchirurgie door TU/e met Preceyes en Microsure, in medische technologie door e/MTIC, in AR/ VR door Mindlabs, in life sciences door Pivot Park en haar bedrijven en in thuiszorginnovaties door Brainport en Coöperatie Slimmer Leven 2020.

De informatie met betrekking tot de resultaten wordt gerapporteerd volgens de reguliere, jaarlijkse verantwoording van de prestatie indicatoren via de P&C cyclus aan Provinciale Staten.

2.3. Gezien de sterke relaties van het programma life sciences & health met diverse andere beleidsvelden zoals sociale veerkracht, arbeidsmarktbeleid, werklocaties en de Digitaliseringsagenda Brabant zal afhankelijk van het initiatief een integrale afweging worden gemaakt, waarbij de betreffende deskundigen worden betrokken om de kwaliteit van de voorstellen te toetsen en de bijdrage per beleidsveld te bepalen.

Datum

11 juni 2018

Documentnummer

GS: 4363691

PS: 4373349

Kanttekeningen

Afhankelijkheden

De provincie is voor het behalen van de gestelde doelstellingen afhankelijk van het bedrijfsleven en partners binnen het netwerk van de life sciences & health.

De transitie van de zorgsector is een enorme maatschappelijke opgave met veel maatschappelijke en economische kansen. Het versnellen van de valorisatie, implementaties en versterken van het ondernemersklimaat in de life sciences & health is een uitgelezen mogelijkheid om de kansen die dit Brabant biedt ook daadwerkelijk te gaan verzilveren.

Echter, een echte doorbraak wordt echter pas bereikt wanneer alle stakeholders en schakels in de keten hun rol en verantwoordelijkheid nemen. De provincie kan dat niet alleen, maar is in het realiseren van de doelstellingen afhankelijk van de bijdragen en (investerings)beslissingen van derden. De sector is in de lead. De provincie zal ondersteunen, aanjagen en waar nodig ondersteunen bij het verkrijgen van investeringen.

Financiën

Life sciences & health maakt onderdeel uit van programma 04 Economie, productgroep 04.02 economisch programma Brabant. De dekking voor het Uitvoeringsprogramma innovatie life sciences & health 2018-2022 is afkomstig uit de derde tranche investeringsagenda, economische structuurversterking.

Meerjarenraming

In de onderstaande tabel is een meerjarenraming opgenomen van de provinciale inzet van middelen.

Provinciale begroting over de jaren heen

Activiteiten (2018-2022)	2018	2019	2020	Totaal
Motor van zorginnovaties	150.000	2.850.000		3.000.000
Zorginnovatie sneller naar de markt	100.000	1.900.000		2.000.000
	250.000	4.750.000		5.000.000

Nieuwe activiteiten en investeringen na 2020 zijn afhankelijk van de evaluatie van het Economisch Programma Brabant 2020, de uitkomsten van onderzoeken in het kader van het uitvoeringsprogramma innovatie life sciences & health, het nieuwe bestuursakkoord en de keuzen die GS en PS in 2020 maken.

Onderbouwing financiering

De provincie werkt samen met triple helix om de life sciences & health sector in Brabant te faciliteren en aan te jagen. De exacte inzet is hierdoor mede afhankelijk van participerende partijen.

Datum

11 juni 2018

Documentnummer

GS: 4363691

PS: 4373349

De investeringen zorgen voor een multiplier.

Bovendien hanteert de provincie als ijkpunt dat tegenover publieke investeringen een private bijdrage moet staan. Het college van Gedeputeerde Staten zullen deze middelen daarom alleen investeren als de bijdragen van derden (bedrijven en andere publieke partijen) zijn zeker gesteld. Wij streven hierbij naar een zo groot mogelijk multiplier-effect op de inzet van onze maatschappelijke middelen. Bij dit programma gaat het om eenmalige investering van uit de provincie ter versterking van het duurzame versterking van het ecosysteem zoals het opbouwen van een mkb-netwerk, een haalbaarheidsonderzoek, het opstellen van een roadmap en (uitvoerings)plan. Uit het verleden is gebleken dat dit soort investeringen vaak leiden tot een veelvoud aan investeringen door bedrijven en Europese subsidies ([zie ook Memo B. Pauli: Resultaten Zorgeconomie 17 februari 2017](#)). Voor dit programma verwacht de provincie voor de periode 2018-2022 vanuit de markt minimaal € 150 miljoen ²die in lijn liggen met de twee programmaliijnen.

Revolverendheid

Uit gesprekken met initiatiefnemers en de voorgestelde projecten blijkt dat voor de aanloopkosten die leiden tot bedrijfsmatige activiteiten zoals de aanschaf van shared facilities naast eigen investeringen een geschatte investering van ruim €1,5 mln. vanuit de provincie nodig is. Deze wordt versterkt in de vorm van leningen aan de initiatiefnemers en is (grotendeels) revolverend, want deze leningen dienen te worden terugbetaald aan de provincie. Per lening wordt het risico bepaald en een deel van middelen geserveerd voor risicoafdekking.

Kritieke Prestatie Indicatoren

Om bovenstaande doelen te meten zijn onderstaande volgende Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's) geïdentificeerd door de provincie, die gebaseerd zijn op het advies van ERAC (adviesbureau).

Daarnaast zijn van uit de Versnellingsagenda Uitvoeringsstrategie Zorgeconomie 2012-2016 enkele outcome doelstellingen geactualiseerd en vertaald naar meetbare KPI's en verwerkt in het nieuwe uitvoeringsprogramma innovatie life sciences & health en afgestemd met het team Kennis en Onderzoek.

Het gaat hierbij om de volgende outcome doelstellingen:

Output / throughput [*]	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal testomgevingen (living labs, field labs, proeftuinen) ^A	4	6	↗	↗	↗

² Dit heeft betrekking op investeringen door triple helix organisaties in Brabant. Enkele concrete voorbeelden zijn: investeringen in biomedische materialen door TU/e met Xeltis, in robotchirurgie door TU/e met Preceyes en Microsure, in medische technologie door e/MTIC, in AR/ VR door Mindlabs, in life sciences door Pivot Park en haar bedrijven en in thuiszorginnovaties door Brainport en Coöperatie Slimmer Leven 2020.

Aantal testomgevingen deel uitmaakt van het Brabantse proeftuinen netwerk ^B	Nulmeting	10%	25%	30%	40%
Totaal aantal life sciences & health bedrijven in Brabant ^C	850	880	910	940	970
Inkomende en uitgaande missies met bedrijven en kennisinstellingen (per missie / bezoek)	1	1	1	1	1
Pivot Park bezettingsgraad totaal	71%	74%	78%	81%	83%
Pivot Park aantal werknemers / parkbewoners (fte)	580	610	640	668	686

Datum

11 juni 2018

Documentnummer

GS: 4363691

PS: 4373349

Tabel: KPI's life sciences & health programma 2018-2019

* Als onderdeel van de P&C cyclus rapporteert de BOM jaarlijks diverse KPI's over de life sciences & health sector zoals het aantal bedrijven/ business cases dat is begeleid naar financiering en deze heeft verkregen. Overige KPI's worden gerapporteerd door betrokken partners of komen van het CBS. De KPI's 2020-2022 zijn de verwachte doorlopende effecten door de investeringen in 2018-2019 in dit uitvoeringsprogramma.

^A Het gaat hier om testomgevingen waar de provincie actief betrokken is. Voor 2018 gaat het om het huidige aantal testomgevingen en voor 2019-2022 gaat het om het totaal aantal van nieuwe en bestaande testomgevingen.

^B Doel is zoveel mogelijk proeftuinen en living labs, inclusief testomgevingen waar de provincie niet actief betrokken is, samen te brengen in een grootschalige virtuele proeftuin voor innovaties (zie actielijn 6 uitvoeringsprogramma).

^C Het gaat hier om het totaal aantal bedrijven die onder de topsector life sciences & health vallen in Brabant volgens het CBS.

Europese en internationale zaken

Het onderwerp life sciences & health staat Europees hoog op de (politieke) agenda. Met onze aanpak worden Brabantse bedrijven en kennisinstellingen beter in staat gesteld om aan te haken op Europese programma's en trajecten zoals Horizon 2020, Interreg, OP Zuid, Manunet en Vanguard. Hiermee zet de provincie in op het verder multipliceren van haar eigen middelen.

De versnellingsagenda zorg economie heeft laten zien dat het de life sciences & health bedrijven hier optimaal gebruik van maken en er een zeer hoge multiplier werd gehaald op provinciale middelen. In dit programma nemen we deze ervaringen van OP Zuid, H2020, Vanguard en Interreg mee.

Ook zal goed gekeken worden naar internationale kennisdeling en financieringsmogelijkheden in samenwerking met andere innovatieve Europese regio's en zullen projecten mogelijkerwijs als proeftuin worden ingebracht.

Financiële bijdragen die door de provincie in het kader van het uitvoeringsprogramma worden verstrekt, worden juridisch getoetst om te voorkomen dat ongeoorloofde staatsteun wordt verstrekt.

Planning

Na het beschikbaar stellen van de financiële middelen start het uitvoeringsprogramma. Deze middelen zullen gefaseerd uitgegeven worden om sturing te houden op de gewenste outcome.

In 2020 wordt het Economisch Programma Brabant 2020 geëvalueerd en zijn er enkele onderzoeken afgerond in het kader van het Uitvoeringsprogramma innovatie life sciences & health 2018-2022.

Afhankelijk van de uitkomsten van deze evaluatie en onderzoeken zal het uitvoeringsprogramma life sciences & health worden bijgestuurd en er een nieuw financieel voorstel worden gedaan voor de activiteiten over de jaren 2021-2022. Voor het uitvoeringsprogramma innovatie life sciences & health hebben we de aanbevelingen van de provinciale auditcommissie 'methode Duisenberg' toe gepast op het uitvoeringsprogramma. Dit gebeurt naast de reguliere, jaarlijkse verantwoording van de prestatie indicatoren via de P&C cyclus waarbij we de begroting koppelen aan de resultaten. De informatie met betrekking tot de resultaten is onder andere afkomstig van de partners. Daarmee krijgen Provinciale Staten inzicht of de doelstellingen die GS formuleert worden bereikt en welke middelen hiervoor zijn ingezet.

Datum

11 juni 2018

Documentnummer

GS: 4363691

PS: 4373349

Bijlagen

1. IJkpunten investeringsstrategie LS&H
2. Inhoudelijke wijziging begroting LS&H
3. Financiële wijziging begroting LS&H

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Auteur: de heer P.M.C. van de Pas, pvdpas@brabant.nl, (06) 22 90 74 62